

dých pouze ku provedení, nikoliv ku podepsání opravných prostředků. Tento názor nalézacího soudu je však mylným. Původně dle tr. ř. nebylo třeba, by zmateční stížnosti byly obhájcem podepisovány; teprve §em 1 čís. 3 zákona ze dne 31. prosince 1877 čís. 3 ř. zák. z r. 1878 bylo nařízeno, že zmateční stížnost musí býti podepsána obhájcem. Ač cit. zák. ustanovení §u 41 tr. ř. změněno nebylo, leží na bíledni, že, pakli zákon ustanovuje, by obžalovanému ku provedení zmateční stížnosti na jeho žádost byl z moci úřední ustanoven obhájce chudých, nastává tato povinnost pro soud též, jedná-li se o úkon menší, o pouhý podpis. Měl proto soud první stolice žádosti obžalovaného, prozkoumav, zda jsou tu i ostatní náležitosti pro zřízení obhájce chudých, vyhověti, tím spíše, že obžalovaný podal žádost za zřízení obhájce chudých současně s provedením zmateční stížnosti pátý den po doručení rozsudku, tedy ve lhůtě §u 284 tr. ř. a opakoval ji druhý den po doručení soudního usnesení ve lhůtě §u 1 čís. 3 nov. k tr. řádu, takže v obou případech mohla býti řádně podepsána zmateční stížnost podána včas, kdyby byl první soud žádosti vyhověl, — neb měl ji aspoň vyřídit a pak buď zmateční stížnost přímo obhájci chudých zaslati neb obžalovanému sděliti, že mu právo na zřízení obhájce chudých následkem jeho majetkových poměrů nepřisluší, a současně mu stížnost ku doplnění podpisem obhájce vrátiti. Stížnost obžalovaného jest tudíž odůvodněnou.

Čís. 1243.

Svádění brance, by nenarukoval, spadá po případě pod ustanovení §u 305 tr. zák.

Přestupek dle §u 308 tr. zák. předpokládá takový způsob roztrušování nebo rozšiřování, jímž pověst (předpověď) rychle vniká do širších kruhů obyvatelstva, předem neomezených.

(Rozh. ze dne 28. června 1923, Kr II 383/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 11. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 305 tr. zák. a přestupkem dle §§ 308, 488, 496 tr. zák. a čl. V. zákona ze dne 17. prosince 1862 čís. 8 ř. zák. z roku 1863, pokud napadla výrok odsuzující stěžovatele pro § 305 tr. zák., vyhověl jí však, pokud odporovala odsouzení stěžovatelovu pro přestupek dle §u 308 tr. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a sprostil obžalovaného z obžaloby pro tento trestný čin.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek první stolice jen, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem §u 305 tr. zák. a přestupkem §u 308 tr. zák., takže odsuzující výrok ohledně přestupku §§ 488, 496 tr. zák. a čl. V. zák. č. 8 z roku 1863 vešel v moc práva. Stížnost dovolává se

číselně zmatku čís. 10; věcně uplatňuje — dokazujíc, že projevy stěžovatelovy, stížností dotčené, nezakládají skutkové podstaty žádného trestného činu — zmatek čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Ohledně přečinu Šu 305 tr. zák. dovozuje stížnost, že výrok stěžovatelův byl pouze projevem soukromého mínění, jehož podřadění pod pojem svádění k činu protizákonnému nebo schvalování ho odporuje skutečnosti, že svědek P. byl již před projevem stěžovatelovým prohlásil, že bude rukovati; ostatně prý jednak ročník, jehož příslušníkem je svědek P., nebyl zmobilisován, jednak prý stěžovatel je superarbitrován a jakékoliv vojenské služby sprostěn. Než vývody stížnosti jsou pochybeny již proto, že nevycházejí výhradně ze skutkových zjištění nalézacího soudu v jejich celistvosti. Dle výpovědi svědka P-a, již napadený rozsudek běře za podklad svého skutkového zjištění, již tedy úplně uvěřil, neodvětil obžalovaný na prohlášení svědkovo pouze, že on rukovati nebude, nýbrž připojil k tomu ještě, že Němci nebudou rukovati a též ani Češi nebudou rukovati a že, když bude válka s Maďarskem, Československá republika přestane existovati. Takto zjištěný projev stěžovatelův poukazyval k tomu, že Němci po případě i Češi hromadně se zachovají tak, jak se zachová stěžovatel, a že neuposlechnutí povolacího rozkazu vojenských úřadů nezpůsobí neposlušným občanům žádné újmy, jelikož zanikne stát, jemuž neosvědčili věrnost. Poukazy na neposlušnost mnoha jiných osob a na neškodnost neposlušnosti uváděl stěžovatel v působivost na mysl svědkovu pohnutky, které mohly ve směru, stěžovatelem chtěném, účinkovati na rozhodnutí svědkovo, má-li plniti svou povinnost vojenskou, má-li se po případě zachovati jinak než jak se byl rozhodl před nátlakem stěžovatelovým, a na názory svědkovy o tom, čím je povinen státu, jehož jest občanem. Okolnost, stížností zdůrazňovaná, nalézacím soudem však nezjištěná, že stěžovatel nemůže pro zvláštní své poměry osobní dopustiti se činu protizákonného jako přímý pachatel, nevyklučovala by nikterak, že k takovému činu sváděl anebo vybízel jiné osoby, jimž jest zákonem uložena povinnost, ani že čin vůči takovým osobám schvaloval. Že ročník svědka P-a nebyl zmobilisován, není rovněž nalézacím soudem zjištěno a činilo by svědka P-a sice nezpůsobilým předmětem svádění nebo vybízení k neposlušnosti vůči povolacímu rozkazu vojenskému, vyloučilo by tedy podřadění tohoto projevu pod ustanovení §§ 56, 50 (po případě § 51) branného zákona, není ale nikterak na závadu závěru, že projev stěžovatelův byl způsobilý otfásati mravními a právními názory svědkovými o zavržitelnosti, bezprávnosti a protizákonnosti činu, o který v projevu stěžovatelově šlo. Zmateční stížnost je tudíž, pokud čelí výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem Šu 305 tr. zák. neodůvodněna, a bylo jí v tomto směru zavrhnouti.

Naproti tomu nelze stížnosti upřítí oprávněnosti, pokud napadá výrok, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem Šu 308 tr. zák. Pro skutkovou podstatu tohoto přestupku nestačí, že pověst, po případě předpověď byla vyslovena veřejně nebo před více lidmi. Ustanovení Šu 308 tr. zák. uvádí veřejné řeči ne vedle, nýbrž jen jako prostředek veřejného ohlašování, kterýžto pojem předpokládá takový způsob roztrušování nebo rozšiřování, jakým pověst po případě předpověď vniká

rychle do širších kruhů obyvatelstva, předem neomezených. Takové způsobilosti není tu v případě tomto, kde dle výpovědi svědka P-a pověst byla sdělena jedné osobě — svědku P-ovi — za rozhovoru vedeného stěžovatelem s tímto svědkem v přítomnosti jediného Josefa Z-a, třebas v pracovní síni továrny, většímu počtu dělníků přístupné, ale za okolností, za kterých jiní dělníci rozhovoru neslyšeli. Uznal-li nalézací soud přes to stěžovatele vinným přestupkem §u 308 tr. zák., spočívá tento výrok na nesprávném použití zákona co do pojmu veřejné řeči (veřejného ohlašování). Tato část odsuzujícího výroku je proto zmatečná dle §u 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. a bylo ji zrušiti. Důsledkem toho bylo zrušiti též výrok o trestu a další výroky s ním související. Jelikož na rozšíření pověsti třebas rázu v §u 305 tr. zák. vytčeného jiným způsobem než veřejným ohlašováním není zákonem stanoven trest, byl stěžovatel v tomto směru z obžaloby propuštěn.

Čís. 1244.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.), Klavír jest předmětem potřeby.

(Rozh. ze dne 30. června 1923, Kr I 506/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 9. března 1922, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem dle §u 7 (3) zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. — mimo jiné z těchto

důvodů:

V právním ohledu obmezuje se stížnost pouze na námitku, že prý piano není předmětem potřeby ve smyslu zákona lichevního, poněvadž prý tento zákon má na zřeteli jen předměty nezbytné potřeby životní a nikoli jakékoli potřeby. Jde prý pouze o předmět luxusní. Stížnost je bezdůvodna. Na rozdíl od čís. nař. ze dne 21. srpna 1916 čís. 261 ř. zák. a předchozích předpisů byl rozšířen již §em 1 čís. nař. ze dne 24. března 1917 čís. 131 ř. zák., obor předmětů potřeby na všechny věci movité, které přímo nebo nepřímo slouží životním potřebám — nikoli nezbytným životním potřebám — lidí a zvířat domácích. Dle toho netřeba, jak tomu bylo dle dřívějších císařských nařízení, zkoumati, zda životní potřeba, která má býti dotčným předmětem uspokojena, je nutnou a nezbytnou, nýbrž směrodatným je pouze, zda je tu životní potřeba vůbec a slouží-li jí ten který předmět. Neklade se proto důraz na náležitost nezbytnosti, větší neb menší potřeby, užitečnosti neb účelnosti toho kterého předmětu, nýbrž rozhodno je jen, slouží-li předmět ten vůbec životním potřebám lidí. Hudbu dlužno čitati zajisté ku krásným uměním; ona nejen poskytuje milou zábavu, nýbrž vzdělává též duši a zjemňuje srdce a slouží tudíž hudba životním potřebám lidí a zejména lidí naší doby a naší kultury. Nelze proto ani hudebním nástrojům odpírati